

29.8.2025

Maa- ja metsätalousministeriö
PL 30
00023 VALTIONEUVOSTO
kirjaamo.mmm@gov.fi

Lausuntopyyntö VN/11996/2025

**ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITON LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESI-
TYKSEKSI EDUSKUNNALLE LAIKSI ELÄINTEN HYVINVOINNISTA ANNETUN LAIN 126 §:N
KUMOAMISESTA JA LAIKSI ELÄINTEN LÄÄKITSEMISESTÄ ANNETUN LAIN 17 §:N MUUTTA-
MISESTA**

Elintarviketeollisuusliitto kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoamisesta ja laiksi eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttamisesta.

Eläinten hyvinvoinnista annetusta laista ehdotetaan kumottavaksi säännös, jonka mukaan tuotantoeläimenä pidettävää sikaa ei saa kastroida kirurgisesti 1 päivästä tammi-kuuta 2035 lukien. Eläinten lääkitsemisestä annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että eläinten pitopaikan eläinlääkintähuollosta pääasiallisesti vastaava eläinlääkäri saisi luovuttaa injektoitavaa puudutusainetta porsaan kirurgista kastroatiota varten myös valtakunnalliseen eläinten terveydenhuolto-ohjelmaan liittymättömille tiloille.

Elintarviketeollisuusliitto kannattaa esitettyjä lakimuutoksia. Laiksi eläinten hyvinvoinnista annetun lain 126 §:n kumoaminen on perusteltua, sillä nykyisen tutkimustiedon valossa kastroatiokiello ei ole yksiselitteisesti eläinten hyvinvointia lisäävä tekijä. Täyskarjuskasvatuksesta Suomen olosuhteissa ei ole vielä riittävästi tietoa, jolloin vaarana on eläinten kokonaishyvinvoinnin heikkeneminen. Lisäksi Suomen lihateollisuudelle aiheutuisi kastroatiokiellosta erittäin merkittäviä kustannuksia teurastamoihin ja liha-alan laitoksiin tarvittavien rakenteellisten ja tuotannollisten muutosten sekä menetettyjen vientitulojen takia.

Vaikutukset eläinten hyvinvointiin

Aggressiivinen käyttäytyminen on huomattavasti yleisempää karjuilla, kun käytöstä verataan kastroituihin karjuihin ja naaraisiin. Tutkimukset osoittavat, että lihasikavaiheessa olevat karjut kärsivät useammin keskivaikeista tai vakavista vammoista kuin kastroidut karjut tai naaraat. Karjujen ryhmäkasvatus edellyttää tarkkaan suunniteltuja muutoksia eläinten kasvatusolosuhteisiin siten, että niiden hyvinvointi paranee ja kasvatuksen taloudellinen tehokkuus säilyy.

Myös genetiikan kehittäminen on keskeisessä roolissa, jotta varmistetaan eläinten hyvinvointi karjujen ryhmäkasvatuksessa. Merkittävien muutosten tekeminen genetiikan kautta vaatii kuitenkin pitkäjänteistä työtä ja panostusta.

Suomessa siat kasvatetaan poikkeuksellisesti pitkähäntäisinä, ja karjujen aggressiivisuus lisää riskiä hännänpurentaan. Pitkähäntäisten karjujen kasvattamisesta on niukasti kokemusta tai tutkittua tietoa. Suomessa ei myöskään kasvateta sikoja kokoritolälattialla hyvinvointisyyistä. Likaantumisen on yhteys karjunhajun muodostumiseen, ja Suomessa tyypillinen osittainen kiinteä lattiapinta-ala lisää likaantumisen ja täten karjunhajun muodostumisen riskiä.

Eläinten hyvinvoinnin näkökulmasta pitkähäntäisten karjujen ryhmäkasvatuksesta tarvitaan runsaasti lisää tutkimustietoa ja kasvatusmenetelmien kehittämistä ennen kuin kastrointi on perusteltua. Eläinten hyvinvoinnin eteenpäin vieminen on kestäväää vain EU:n jäsenmaiden yhteisillä ponnisteluilla tutkitun tiedon pohjalta, ei yksittäisten tuotantomäärittäjäpienien jäsenmaiden kansallisen sääntelyn ylimitaisella tiukentamisella.

Taloudelliset vaikutukset

Kirurgista kastrointiakielttoa koskeva säännös lisättiin hyvinvointilakiin vasta lausuntokierroksen jälkeen, eikä vaikutuksia elinkeinoon arvioitu kattavasti. Kastrointiakieltto aiheuttaisi mittavat kustannukset alkutuotannolle sekä teollisuudelle; PTT:n vuonna 2024 tuotaman selvityksen mukaan lisäkustannus toimialalle olisi arviolta jopa noin 390 miljoonaa euroa seuraavan kymmenen vuoden kuluessa.

Ensimmäisenä EU-maana kirurgisen kastroition kieltämisestä aiheutuvana riskinä on suomalaisen sianlihan viennin arvon ja koko toimialan kannattavuuden merkittävä heikkeneminen. Erityisesti Kiinan, Etelä-Korean ja Uuden-Seelannin markkinoihin kohdistuvat muutokset ovat keskeisessä roolissa, jos vientiä joudutaan suuntaamaan vähemmän kannattaville markkinoille, koska edellä mainitut viennin kohdemaat eivät lähtökohtaisesti hyväksy karjuista peräisin olevaa lihaa.

Karjujen ja karjunlihan laajamittainen käsittely vaatisi teollisuudelta mittavia investointeja. Merkittävimmät investoinnit liittyvät teurastamon ruhovalaston ja navetan laajennukseen erillään pidon mahdollistamiseksi, ohjausjärjestelmään sekä hajuntunnistusteknologiaan.

Karjunlihan hajuriski ja muuttunut rasvahappokoostumus edellyttää muutoksia lihatuotteiden reseptiikassa ja saattaa vaikuttaa negatiivisesti kuluttajakäytännön. Tuontikysynnän voimakas kasvu laskisi suomalaisen sianlihantuotannon omavaraisuutta suhteessa kulutukseen, mikä heikentäisi huoltovarmuutta. Kustannuksia syntyisi myös karjunhajun sekä lisääntyneen tappelun seurauksena syntyneiden vaurioiden aiheuttamasta saantohävikistä.

Puudutusaineen luovuttaminen

Eläinten lääkitsemisestä annetun lain 17 §:n muuttaminen on perusteltua, jotta varmistetaan puudutusaineen saanti kaikille sikatiloille. Elintarviketeollisuusliitto pitää hyvänä eläinten hyvinvointilakiin kirjattuja vaatimuksia sikojen lääkitsemisestä tulehduskipulääkkeellä ja viimeistään vuoden 2027 alusta lukien paikallispuudutuksella kastraation yhteydessä.

Sikojen asianmukainen kivunlievitys on kiistattomasti hyvinvointia lisäävä tekijä. Tulehduskipulääkkeen ja asianmukaisesti toteutetun paikallispuudutuksen yhdistelmä on todistetusti tehokas kivunlievitysmenetelmä lyhytkestoisten paikallisten kirurgisten toimenpiteiden yhteydessä. Puudutuksen oikeaoppisesta suorittamisesta on tärkeää huolehtia käytännön koulutuksen kautta.

Yhteenveto

EU:n sisämarkkinoiden yhteisellä regulaatiolla on suuri merkitys Suomen sikatalouden kilpailukykyyn. Suomen sikatalouden kilpailukykyyn kannalta on tärkeää, että hyvinvointistandardeissa edetään samassa aikataulussa muiden EU-maiden kanssa. Hyvinvointilainsäädännön tulisi perustua laajamittaisesti tutkittuun tietoon, ja lainsäädännön muuttamista tulisi edeltää kattava vaikutustenarviointi. Eläinten hyvinvoinnin kannalta tärkeä kivunlievitys sikojen kastraation yhteydessä on jo sisällytetty kansalliseen hyvinvointilakiin.

Edellä mainituista syistä johtuen lain eläinten hyvinvoinnista 126 § kumoaminen ja lain eläinten lääkitsemisestä 17 § muuttaminen ovat perusteltuja toimenpiteitä.

Kunnioittavasti

ELINTARVIKETEOLLISUUSLIITTO RY

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Mikko Käkelä', written in a cursive style.

Mikko Käkelä
toimitusjohtaja

Lisätiedot: erityisasiantuntija, Riitta Rahkila, riitta.rahkila@etl.fi